

Vrhunci

- Osrednja gosta: **Sam Firstenberg** je s svojimi filmi skorajda sprožil nijnjmanijo v 80. letih in do obisti pozna Hollywood iz 80-ih in 90-ih. Pogovor z njim bo 18. julija na ljutomerskem **Glavnem trgu**. **Christina Lindberg** bo spomine iz svoje filmske preteklosti razkrivala dan kasneje.
- Domača premiera filma iz najbolj razvpite evropske filmske franšize **Jekleno nebo 2 (17. julija)**. **Prisotni bodo režiser Timo Vuorensola** ter **Jani Novak** in **Iztok Turk** iz kolektiva Laibach, ki je **prispeval glasbeno podlago** filma.
- Predpremiera nove slovenske grozljivke, ki jo podpisuje **Tomaž Gorkič**, avtor prve prave slovenske grozljivke Idila, s katero je **pobral kopico nagrad**. **Prekletstvo Walburge** je njegov drugi celovečerec, nastal je **brez proračunskih sredstev, igrajo pa Jurij Drevenšek, Marko Mandič, Saša Pavlin Stošič, Tanja Ribič, Jonas Žnidaršič in Katarina Stegnar** pa glasbenika **Niklas Kvarforth** (The Shining) in **Grega Skočir** (Big Foot Mama).

Tekmovalni program glasbenih dokumentarcev za nagrado Hrupni maček bo postregel s sedmimi filmi. Poj mi pesem režiserja **Mirana Zupaniča** ponuja poglobljen vpogled v ustvarjanje **Vlada Kreslina**, ki se bo projekcije tudi udeležil. Ameriški film Betty - pravijo, da sem drugačna režiserja **Phila Coxa** bo razkril zgodbo o Betty Davis, kraljici funka 70-ih. Danski The Allins režiserja **Samija Saifa** bo lik in delo pokojnega punk rock provokatorja G. G. Allina predstavil skozi oči njegove matere in brata, ameriški Boom! A Film About The Sonics režiserja **Jordana Albertsena** bo povedal zamolčano zgodbo o enem najbolj divjih in vplivnih rokenrol bendov, Rockabul režiserja **Travisa Bearda**, ki je nastal v koprodukciji Afganistana, Avstralije, BiH in Velike Britanije, pa bo govoril zgodbo o prvi afganistanski metal skupini. Film Kameleoni: Betatlesi nekdanje Jugoslavije režiserja **Mihe Čelarja** je posvečen legendarni primorski skupini, ki je v poznih 60. letih obnorela Jugoslavijo, Bend vs. Brend režiserk **Hanne Szentpeteri** in **Simone Jerala** pa bo približal delo glasbenih menedžerk Maše Pavoković in Eve Kristine Filipčič.

Letos širitev

Zunaj tekmovalnega programa bo prikazanih 19 celovečercov z vsega sveta, izpeljali bodo še programski sklop Dokušok. V tekmovalnem programu kratkih filmov za nagrado Slakov hudi maček se bo pomerilo 13 filmov z vsega sveta, 15 evropskih kratkih filmov pa se bo potegovalo za nagrado Srebrni melies, ki jo podeljuje Evropska federacija festivalov fantastičnega filma (med njimi bo tudi Metod režiserja **Tomaža Gorkiča**). Ne bo manjkala niti filmski ma-

Spremljevalni program

Ob filmskem programu ne smete zamuditi še spremljevalnega. Ta bo zelo glasben in tudi vinski, bo pa še delavnica posebnih učinkov pod vodstvom mojstra **Miroslava Lakobrije** in asistentke **Mateje Naberšnik**. Vse, kar se bodo naučili, bo vidno na zaključni dan festivala, ko se obeta spektakularni Zombie Walk. Letošnja novost je, da se bo del programa za en dan preselil v Ormož, in če bo sodelovanje uspešno, ga bodo nadaljevali in tudi konkretneje razmišljali o tem, da bi festival v prihodnosti razširili v druga mesta.



Christina Lindberg je z vlogo enooke maščevalke v kulturni klasiki Triler: krut film navdihnila **Quentina Tarantina** za filma **Ubila bom Billa**.

Foto: Arhiv Grossmannovega festivala

raton Vrt mučenja, ki bo postregel s petimi izbranimi žanrskimi naslovi, otrokom in mladini pa bo posvečen Začarani kino.

Celoten festival bo stal okoli 65 tisoč evrov. "Vseskozi se gibljemo na robu finančne zmogljivosti. Nekoliko sicer pomaga, da ga ekipa večinoma organizira na prostovoljni bazi, a bo določena profesionalizacija v prihodnosti najbrž nujna. Javnih sredstev je približno 60 odstotkov. A vedeti morate, da se predvajane pravice za filme zadnja leta noro zvišujejo, poleg tega je Ljutomer infrastrukturno zelo podhranjen, kar nam spet povzroča dodatne stro-

ške. Pomenljivo je tudi dejstvo, da je celoten proračun, ki se ga v Sloveniji namenja vsem filmskim festivalom, nižji, kot ga denimo Hrvaška nameni zgolj enemu večjemu festivalu. Žal še nekako nismo dojele povezave med filmskimi festivali in izjemnimi kulturnimi, turističnimi in izobraževalnimi potenciali, ki ga ti ponujajo."

Petra Vidali

Z vrha kupa

Povest iz temnih časov

Milan Petek Levokov: Kdo se še boji Anne Riesman?

Tistim, ki res berejo, ni nobena knjiga predebela, kaže knjižni oziroma bralski trg zadnja leta. Prave "špehe" so začeli na primer pisati Američani, Jonathan Franzen ali Jeffrey Eugenides ali Donna Tartt. Enaka usoda je doletela tudi moderne žanrske izdelke, skandinavski pisci kriminalk zahtevajo zase vsakič dobesedno cel vikend in ne samo večerov ob koncu tedna.

Sram in strah sta globlja kot politične delitve

Seveda se bere in piše tudi kratka proza, vendar pretežno samo v visokoliterarnih krogih, zalagajo pa lahko zbirke kratkih zgodb izključno založniki s subvencioniranim programom. Kaj pa se je zgodilo z nekoč precej množično konzumiranimi srednjemetražnimi proznimi zvrstmi, daljšo novelo, kratkim romanom, povestjo?

Založba eBesede si je predlani zamislila zbirko Kofetek. Knjige gredo v malo večji žep (16,5 x 11,5 cm), imajo okoli 100 ne prav gosto potiskanih strani in trdo vezavo. Najbrž zato, ker pri nakladi 300 izvodov mehka vezava ni nič cenejša, pa zato, ker hočejo trde platnice knjižnice, ki so največji kupec, in navezadnje tudi zato, ker ne gre za šund. Za toliko štofa bi moral biti kofetek sicer vseeno podaljšan in tudi cena je takšna - 14,95 evra. Ampak bistveno je, da so za tak format poiskali oziroma

obudili primerno zvrst - srednje dolgo prozno pripoved. Prvo leto so izbrskali tri daljše tuje novele, ki so jih napisali kanonizirani avtorji. Izšli so novi prevod Neznankinega pisma Stefana Zweiga, pisemska novela Naslovnik neznan ameriške avtorice Kressmann Taylor (v kateri si dopisujeta judovski galerist iz San Franciscas in njegov nemški partner in ki na unikaten način popiše vzpon nacizma) in Zmagoslavje lepote Josepha Rotha. Lani so ponatisnili dve povesti Gottfrieda Kellerja, Romeo in Julija na vasi in Regina, zdaj pa sta izšla v zbirki slovenska naslova, Pravi čas Sabine Štrubelj in Kdo se še boji Anne Riesman Milana Petka Levokova, s pripisom "kratek roman o nekem zločinu in pozabi".

Anne Riesmann je ime dekleta, ki je v pripovedovalčevi vasi izginilo med drugo svetovno vojno. Po vojni je kot otrok slišal izgovarjati njeno ime, vtisne se mu v zavest in ga ne spusti. Zato je najprej fant in potem

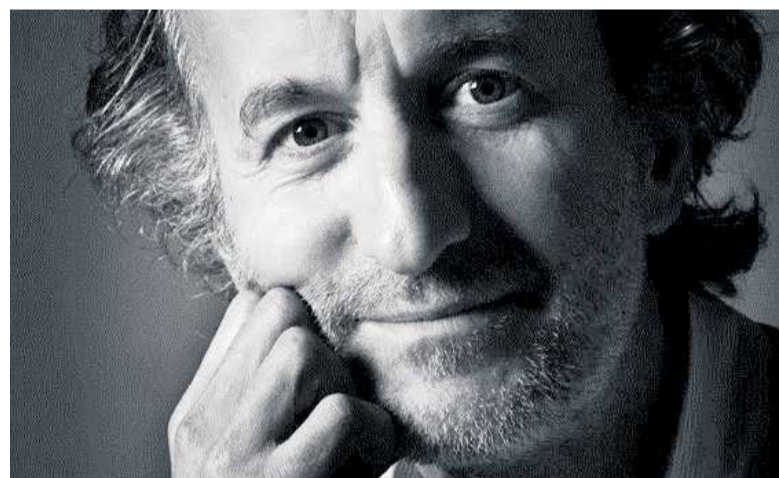


Založba eBesede, Ljubljana 2019

že moški hotel, da dobi ime zgodbo. Sestavlja jo iz okruškov in jim dodaja okruške zgodb o tistih, ki so poznali oziroma mu posredovali okruške njene zgodbe. Bolj kot povest o nekem zločinu med vojno je to povest o tem, kako se v

Iz spremne besede Maje Novak

"Kratko, jedrnato besedilo brez junakov, ob katerem ne razmišljam: Na katero stran bi se postavil sam?, temveč si z olajšanjem rečemo: Hvala bogu, da nam ni bilo treba živeti v tistih časih, kajti kdo ve, kam bi se nagnila tehnična naše etike. Petek vprašanju pusti, da izzveni v tišini, v tišini, kakršna bo za vedno zagrinjala grob Anne Riesmann."



Milan Petek Levokov
Foto: Osebni arhiv

skupnosti izgublja in vendarle ohranja vedenje o zločinu. Ne, to ni tipična slovenska zgodba. Ni zgodba o partizanih, ki bi se iz ideoloških razlogov maščevali mladi Nemki, ki je s premožnimi starši živila v tej vasi. Bili so komaj pisмени in najbrž malo podivjani fantje, ki niso bili sposobni jasnih opredelitev in ki samo niso hoteli v nobeno vojsko ali so iz kakšne že dezertirali. Fantje, ki so mislili, da bodo pretentali vojno in unovčili ugrabljeno deklo. Ena napačna odločitev in ni več bilo poti nazaj in deklo je končalo v neoznačenem grobu v gozdu. Oni so se izmuznili, to vojno so nekako preživeli, ampak nič se niso naučili, kmalu po vojni so se šli neko novo trapasto vojno in končali pod rafali, preden bi lahko sami vzeli puške v roke. In ja, nekateri so vedeli, kdo jo je ugrabil, ampak niso povedali. In tudi po vojni njenim staršem niso povedali, kje je pokopana. Ne (samo) iz strahu pred novim sistemom, ker punca navezadnje ni bila njegova neposredna žrtev, reči so bolj komplicirane in bolj preproste hkrati. Nelagodje je globlje kot

politične delitve in politični sistemi, ljudi je sram in jih je strah, sram, ker morda česa niso naredili, ko bi še lahko, in strah, da bi govor o starih zločinih tlakoval pot novim zločinom. Petek ne relativizira, ne redistribuira in ne mehča krivde, a tudi ne obsoja. Samo popiše, kako se je počasi izpisovala zgodba o žrtvah vojne.

Eden od stranskih rokavov pripovednega toka je tudi zgodba o propadlem poskusu filma o zločinu. Pripovedovalec pravi, da filma ni bilo, ker se je tudi režiser ustrašil in ni hotel tvegati varne kulturnopolitične kariere. Ampak mogoče je boljše tako. Na poti do filma ali tudi samo obsežnejše prozne stvaritve bi se lahko izgubilo tisto, kar je v tej knjižici najdragocenejše. Sploh ni popolna, ni minimalistično izpisana, ampak vseeno avtor s posebnim občutkom izmeri človeški utrip in ga ne utiša s pretencioznimi sporočili. Prava povest iz temnih časov.